

หัวข้อวิทยานิพนธ์ บทบาททางการเมืองของนายบุญผะภูมิ บรรทัดฐาน ในฐานะหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์

ชื่อและนามสกุล นายธนรัตน์ ตูละชน

แขนงวิชา การเมืองการปกครอง

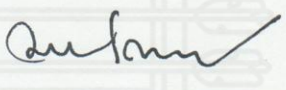
สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

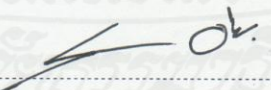
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. ศาสตราจารย์ ดร. ชีรภัทร์ เสรีรังสรรค์
2. รองศาสตราจารย์ยุทธพร อิศรชัย

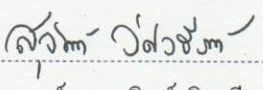
วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2554

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. ชีรภัทร์ เสรีรังสรรค์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ยุทธพร อิศรชัย)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

ชื่อวิทยานิพนธ์ บทบาททางการเมืองของ นายบัญญัติ บรรทัดฐาน ในฐานะ

หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์

ผู้วิจัย นายธนรัตน์ ตุละชน รหัสนักศึกษา 2508000904 ปริญญา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต

(การเมืองการปกครอง) อาจารย์ที่ปรึกษา (1) ศาสตราจารย์ ดร. ชีรภัทร์ เสรีรังสรรค์

(2) รองศาสตราจารย์ยุทธพร อิศรัชย์ ปีการศึกษา 2554

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบทบาททางการเมืองของนายบัญญัติ บรรทัดฐาน ในช่วงที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ระหว่าง พ.ศ. 2546 - พ.ศ. 2548

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างโดยการเลือกแบบเจาะจงจำนวน 13 คน คือ นักการเมืองพรรคประชาธิปัตย์ นักการเมืองพรรคเพื่อไทย นักการเมืองพรรคการเมืองใหม่ สื่อมวลชน ผู้นำชุมชน นักวิชาการ เครื่องมือการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์เจาะลึก และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า (1) บทบาทในสภา คือเสนอญัตติอภิปรายให้สภามีมาตรการควบคุม ส.ส. มีความเชี่ยวชาญในข้อกฎหมาย และการเสนอร่างกฎหมาย แสดงความคิดเห็น ตอบคำถาม และวิเคราะห์สถานการณ์บ้านเมืองด้วยเหตุผล บทบาทในฐานะผู้อภิปรายหลัก สามารถอภิปรายได้ชัดเจนในประเด็นต่าง ๆ ทำให้มีน้ำหนักงูงใจให้ ส.ส. ในสภาเห็นด้วย และเป็นกรรมการประสานงานพรรคร่วมรัฐบาล อาทิ การจัดตั้งรัฐบาล การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสภา (2) บทบาทนอกสภา พบว่ามีบทบาทในการดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ทั้งรัฐมนตรีช่วยว่าการในหลายกระทรวง และหลายสมัย อาทิ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและพลังงาน และรองนายกรัฐมนตรี (3) บทบาทในฐานะหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ พบว่าได้แก่การระดมความคิดเห็น เพื่อจัดทำนโยบายสาธารณะ สนับสนุนงบประมาณพัฒนาสาขาพรรค หาสมาชิกใหม่ และให้สาขาพรรคมีกิจกรรมร่วมกับชาวบ้าน ต้องติดตามตรวจสอบและควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน เช่น คัดค้านยับยั้งร่าง พ.ร.บ. ที่อาจก่อให้เกิดปัญหาได้ ตั้งกระทู้ถามในเรื่องที่น่าสงสัยเคลือบแคลง โดยเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาล

คำสำคัญ บทบาททางการเมือง หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ นายบัญญัติ บรรทัดฐาน

Thesis title: The political role of Mr. Banyat Bantadtan in his capacity as head of the Democrat Party

Researcher: Mr. Thanarat Dulathana; **ID:** 2508000904; **Degree:** Master of Political Science (Politics and Government); **Thesis advisers:** (1) Dr. Thirapat Serirangsan, Professor; (2) Yuttaporn Issarachai, Associate Professor; **Academic year:** 2011

Abstract

The objective of this research was to study the political role of Mr. Banyat Bantadtan when he was head of the Democrat Party in 2003 – 2005.

This was a qualitative research. The sample population, chosen through purposive sampling, consisted of 13 people who were Democrat politicians, Peua Thai Party politicians, politicians belonging to newer parties, journalists, community leaders, and academics. Data were collected using an in-depth interview form and were analyzed descriptively.

The results showed that (1) Mr. Banyat Bantadtan's roles in the Parliament were starting a debate on proposed legislation to control Members of Parliament, being expert on law, proposing draft legislation, expressing opinions, answering questions, analyzing the political situation in a reasonable way, being the party's main speaker, speaking clearly and credibly on issues to persuade other Members of Parliament, and acting as a member of a coalition government coordination committee to set up a government and solve problems in the Parliament. (2) Outside Parliament, Mr. Banyat Bantadtan played the role of deputy Cabinet minister in several ministries including the Ministry of the Interior and the Ministry of Science, Technology and Energy, and the role of Deputy Prime Minister. (3) As head of the Democrat Party, Mr. Banyat Bantadtan's roles were brainstorming to form public policy, providing funding to support and develop branches of the party, recruiting new party members, encouraging party branches to join in activities with their constituents, monitoring and inspecting the work of government agencies, opposing legislation that could cause problems, posing questions about suspicious issues, and raising a no-confidence debate.

Keywords: Political role, Democrat Party head, Mr. Banyat Bantadtan

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เพราะความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก ศาสตราจารย์ ดร.ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และรองศาสตราจารย์ ยุทธพร อิศรชัย อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้เมตตากรุณาให้การแนะนำ ปรับปรุงแก้ไข ตรวจสอบ และให้โอกาสในช่วงที่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เกิดปัญหา จนกระทั่งเนื้อหาสาระบรรลุตามวัตถุประสงค์ และถูกต้องตามหลักวิชาการ ผู้ศึกษาวิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตากรุณาของท่านอาจารย์ทั้ง 2 ท่านมาก และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ธวัชธร ตู้ทองคำ ที่ให้กำลังใจชี้แนะแนวทางในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ในห้วงที่เกิดวิกฤต ขอขอบพระคุณในน้ำใจที่เอื้อเฟื้อสำหรับลูกศิษย์คนนี้

ในด้านการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลของงานวิจัยนี้ จะไม่สำเร็จลุล่วงด้วยดี หากมิได้รับความเมตตากรุณา ผู้ศึกษาวิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านบุญญติ บรรทัดฐาน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่กรุณาให้เข้าพบและสัมภาษณ์ รวมถึงการช่วยเหลือติดต่อกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์ ผู้ศึกษาวิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณในความเมตตาครั้งนี้เป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณท่านนิพนธ์ บุญญามณี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลา ที่เมตตาให้สัมภาษณ์ และการติดต่อสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษาวิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตาที่ให้โอกาสในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ รวมถึงขอขอบพระคุณกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่มีความเมตตาให้ผู้ศึกษาวิจัยได้เข้าพบและเสียสละเวลาให้สัมภาษณ์ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ที่สำคัญต้องขอบคุณดวงวิญญาณของนายเชต ตูละชน บิดาผู้สถิตอยู่บนสรวงสวรรค์ ที่คอยเฝ้าดูแลเป็นกำลังใจให้ในยามที่เกิดความท้อแท้เหนื่อยหน่าย ขอกราบทำคุณแม่อนอม ตูละชน ที่ไม่ค่อยเชื่อมั่นว่างานวิจัยนี้จะสำเร็จได้ ขอขอบคุณภริยา คุณศุภิรัตน์ ตูละชน ในความห่วงใยเอาใจใส่และคอยเป็นกำลังใจให้ตลอดมา และที่คอยช่วยเหลือในด้านการพิมพ์เอกสาร รวมถึงลูกทั้ง 2 คน ที่คอยเป็นกำลังใจให้ตลอดมา

สุดท้ายที่ผ่านมา ผู้ศึกษาวิจัยเกิดความท้อแท้เหนื่อยหน่ายในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มาก ด้วยความท้อแท้ท้อแท้ แต่หากในอนาคตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นประโยชน์แก่คนที่สนใจในการศึกษาค้นคว้า ผู้ศึกษาวิจัยจะยินดีและเกิดความภาคภูมิใจเป็นที่สุด

ธนรัตน์ ตูละชน

พฤษภาคม 2555

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	11
กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	12
ขอบเขตของการวิจัย.....	13
นิยามคำศัพท์เฉพาะ.....	14
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	16
การนำเสนอผลการวิเคราะห์.....	16
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	18
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาททางการเมืองของบุคคล.....	18
แนวคิดเกี่ยวกับพรรคการเมืองในระบบการเมือง.....	30
แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำทางการเมือง.....	42
แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองของผู้นำ.....	76
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทของสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นสากล และรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย.....	79
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	90
ประวัติพรรคประชาธิปัตย์.....	100

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	106
วิธีการศึกษาเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ.....	106
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	107
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	110
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	111
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	112
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	114
ตอนที่ 1 สถานภาพของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง.....	114
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์.....	115
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	166
สรุปการวิจัย.....	166
อภิปรายผล.....	174
ข้อเสนอแนะ.....	189
บรรณานุกรม.....	192
ภาคผนวก.....	199
ก รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....	200
ข บทสัมภาษณ์และสังเกตการณ์.....	203
ค ประวัติ นายบุญยัติ บรรทัดฐาน.....	289
ง รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสัมภาษณ์.....	291
ประวัติผู้วิจัย.....	293

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 จำนวนส.ส.พรรคประชาธิปัตย์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2500 – 2551.....	105
ตารางที่ 3.1 ประเภทของประชากร.....	108
ตารางที่ 3.2 รายละเอียดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง.....	109
ตารางที่ 3.3 แสดงการเก็บรวบรวมข้อมูลประเด็นสัมภาษณ์.....	111

ญ

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	12
--------------------------------------	----

